

## N:o 44.

Af Herr A. O. Wallenberg: *Om ändring i § 33 Riksdagsordningen.*

Uti § 33 Riksdagsordningen förekommer den bestämmelsen, att hvardera Kammaren skall hos Konungen medelst deputation begära talman och vice talman. Mig synes denna bestämmelse alldeles föråldrad samt tillhörande deras antal, som gerna kunna förändras, utan att konungamaktens höga prerogativ deraf lider den aldra ringaste förminskning. Bestämmelsen är i det aldra närmaste jmförlig med den gamla bestämmelsen, hvarigenom Bondeståndet under ständsrepresentationens tid förvägrades utse sin egen sekreterare. Det ligger ett oberättigadt misstroende uti den förutsättningen, att Kamrarne eller någondera af dem skulle hafva så liten aktning för sin egen värdighet, att till talman genom val skulle kunna utses någon, som ej lyckats tillvinna sig allmän aktning inom och utom riksdagen. Det sätt på hvilket Kamrarne utöfvat sin rätt att insätta ledamöter i talmanskonferensen häntyder jemväl derpå, att Kamrarne skola med urskiljning och samvetsgrannhet begagna rättigheten att välja talmän. Missbruka de den, så få de skylla sig sjelfva. Riksdagens Kamrar äro befogade och pligtiga att fatta beslut i de mest genomgripande frågor — hvarför skall man då ej med full tillförsigt kunna lemna dem rättigheten att utse sina egna ordförande, en rättighet, som man anser naturlig och oeftergiflig för hvarje bolagsstämma, huru obetydlig som helst. Enligt § 44 Riksdagsordningen ega Utskotten välja sina ordförande och vice ordförande. På hvad grund kan man neka hufvudförsamlingarne en befogenhet, som är tillerkänd dessa församlingars delegationer? Då jag nu tager för gifvet, att Konungen ej bör härmed besväras, och då jag jemväl tager för gifvet, det ingen kan säga denna fråga vara för tidigt väckt, eller att Kamrarne ej böra tillerkännas om-döme och klokhets nog att välja lämpliga talmän, så tillåter jag mig, att

vid detta tillfälle jemväl föreslå ett sätt för talmäns väljande, hvilket jag anser ändamålsenligt. Det är naturligt, att hvarje politisk församling i viss mån är delad och grupperad efter åsikter. Under sakernas jemna och lugna utveckling göra understundom minoritetens åsikter framsteg och grupperingarne förändras, så att den fraktion som varit minoritet blir majoritet, och tvärtom. Men det gifves vissa fall i hvilka minoritetens rätt att göra sig hörd alltid bör betraktas. Utan att det genom lag blifvit stadgadt, har grannlagenheten i åtskilliga representativa församlingar lyckats göra sig gällande derhän, att en eller flere vice presidenter tagas ur minoritetens led, änskönt naturligen församlingens ordförande tillhör majoriteten.

Om nu talmansval finge i Kamrarne tillgå på det sätt, att hvarje Kammarrens ledamot afgåfve sin röst och att den, som erhållit flesta rösterna blefve *talman* samt den, som kommit närmast i röstetal, förklarades vara *vice talman*, så tror jag att ändamålet dermed vore vunnet. Hos oss, der talmanskonferensen har nycket maktpåliggande uppdrag, torde det vara med billighet öfverensstämmande att Kamrarnes minoritet der åtminstone är representerad af vice talmännen.

Då redan nu i vissa fall, som i Regeringsformens §§ 91, 93 och 94 omförmälas, Kamrarne ega att utse talmän och dessa inför Kamrarne då skola affägga ed, torde det icke böra möta något hinder, att detta stadgande för undantagsfall göres till regel, och att de valde talmännen inför Kamrarne, under ålderspresidentens ordförandeskap, afgifva bruklig edsförpligtelse.

Jag får derföre vördsamt föreslå, att uti § 33 Riksdags-ordningen och i möjligen dermed sammanhang egande föreskrifter i Regeringsformen och Riksdags-ordningen må vidtagas den förändring:

1:o att hvardera Kammarren genom val utser talman och vice talman;

2:o att den, som vid talmansvalet erhållit flesta rösterna, är till Kammarrens talman för riksdagen utsedd; och att den, som erhållit näst flesta rösterna vid talmansval, förklaras vara utsedd till Kammarrens vice talman för riksdagen.

Om remiss till Konstitutions-Utskottet för grundlagsenlig behandling anhålles vördsamt.

Stockholm den 12 April 1873.

A. O. Wallenberg.